

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจภาคพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า และเกษตรแปรรูป รวมถึงการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของนักลงทุนในการออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านใน 10 พื้นที่ศึกษา ทำให้ทราบถึงความสนใจของนักลงทุน สาเหตุที่ตัดสินใจออกไปลงทุน ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งผลการศึกษา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และแนวทางการวิจัยในขั้นต่อไป สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

7.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยุทธศาสตร์ในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับความต้องการของนักลงทุน โดยมีปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ทำการประเมิน 7 ปัจจัย ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางถนน ทางรถไฟ ทางท่าเรือ ทางท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้าและพลังงาน ระบบประปาและสาธารณสุข และระบบโทรคมนาคมไร้สายของพื้นที่ทั้ง 10 แห่ง ได้แก่ พื้นที่ประเทศพม่า ประกอบด้วย ทวาย ย่างกุ้ง และเมียวดี พื้นที่สปป.ลาว ประกอบด้วย เวียงจันทน์ สะหวันนะเขต บ่อแก้ว และปากเซ และพื้นที่ประเทศกัมพูชา ประกอบด้วย เกาะกงและสีหนุวิลล์ ปอยเปตและศรีโสภณ และกรุงพนมเปญ โดยเปรียบเทียบกับคะแนนดัชนีความต้องการของนักลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมศึกษา 3 กลุ่ม คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า และเกษตรแปรรูป เมื่อเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมระหว่างอุปสงค์ของนักลงทุนกับอุปทานที่มีอยู่ในพื้นที่ ได้ดังนี้

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

อุตสาหกรรมนี้ให้ความสำคัญแก่โครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางถนน ท่าเรือ ระบบไฟฟ้า และพลังงาน ระบบประปา และระบบโทรคมนาคม รวมถึงกลุ่มสินค้าแฟชั่นอาจจำเป็นต้องใช้ท่าอากาศยานในการกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า พื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจได้แก่ พื้นที่เวียงจันทน์ ย่างกุ้ง ปอยเปตและศรีโสภณ ตามลำดับ และมีส่วนน้อยให้ความสนใจการลงทุนในทวาย กรุงพนมเปญ ปากเซ และเมียวดี เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมนี้ ได้แก่ กรุงพนมเปญ ทวาย เวียงจันทน์ เกาะกงและสีหนุวิลล์ ปอยเปตและศรีโสภณ ดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือลงทุนร่วมกับสปป.ลาวในพื้นที่ที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุน ได้แก่ พื้นที่เวียงจันทน์ ในด้านเส้นทางถนนและการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก (การอำนวยความสะดวกในการข้ามแดนและเชื่อมต่อไปยังทางรถไฟเพื่อส่งไปยังท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง) พื้นที่ปอยเปตและศรีโสภณ ในด้านไฟฟ้าและน้ำประปา เพราะเป็นพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจอย่างมากและยังต้องการการพัฒนาในบางปัจจัย ส่วนพื้นที่ย่างกุ้งและเมียวดียังคงต้องการการพัฒนาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะด้านเส้นทางถนน ไฟฟ้า และประปาที่ไม่

สามารถรองรับอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากได้ และปัจจุบันปัจจัยเหล่านี้ยังส่งผลต่อคุณภาพการผลิตอีกด้วย ส่วนพื้นที่อื่นที่มีระดับความพร้อมมากพอที่จะรองรับความต้องการของนักลงทุน เพราะมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้วในหลาย ๆ ปัจจัยได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่และสึหนุวิลล์ และพื้นที่ที่วางนัยน่าสนใจที่จะลงทุนหากแผนการก่อสร้างพัฒนาพื้นที่แล้วเสร็จ พื้นที่เหล่านี้หากมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้วคาดว่าจะเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนอย่างมาก

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า

อุตสาหกรรมนี้ต้องการความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางถนน ท่าอากาศยาน ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารไร้สายที่มีประสิทธิภาพ จากการสำรวจความคิดเห็นพบว่าพื้นที่ที่นักลงทุนต้องการไปลงทุนมากคือ เวียงจันทน์ ย่างกุ้ง กรุงเทพมหานคร ปอยเปตและศรีโสภณ และสะหวันนะเขต ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีในระดับดีมากได้แก่ กรุงเทพมหานคร เวียงจันทน์ ทวาย เกาะกงและสึหนุวิลล์ ปอยเปตและศรีโสภณ ปากเซ และสะหวันนะเขต รัฐบาลจึงควรสนับสนุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่กรุงเทพมหานคร (อาจจะร่วมก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมร่วมกับรัฐบาลกัมพูชา เป็นต้น) และสำหรับพื้นที่เวียงจันทน์และสะหวันนะเขต ควรได้รับการสนับสนุนในด้านเส้นทางถนน เส้นทางรถไฟ และการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก พื้นที่ปอยเปตและศรีโสภณ ควรได้รับการสนับสนุนในด้านเส้นทางรถไฟ ไฟฟ้า และประปา สำหรับพื้นที่ย่างกุ้ง รัฐบาลไทยอาจจะให้การสนับสนุนหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับรัฐบาล โดยเฉพาะในเรื่องระบบสาธารณูปโภค ส่วนพื้นที่ที่นักลงทุนสนใจค่อนข้างน้อย แต่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับที่ดีได้แก่ เกาะกงและสึหนุวิลล์ และพื้นที่ทวายหากแผนการก่อสร้างแล้วเสร็จจริงในอีก 5 ข้างหน้า

อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

อุตสาหกรรมนี้ต้องการความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางถนน ท่าเรือ ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารไร้สายอย่างมาก นอกจากนี้ นักลงทุนบางกลุ่มยังต้องการความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น โดยพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจมากคือ ย่างกุ้ง เวียงจันทน์ เกาะกงและสึหนุวิลล์ ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้มีความพร้อมในระดับที่ใกล้เคียงความต้องการของนักลงทุน แต่ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในบางด้านได้แก่ พื้นที่เวียงจันทน์ รัฐบาลไทยควรสนับสนุนด้านเส้นทางถนนและการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง (การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนและเชื่อมกับรถไฟ) พื้นที่เกาะกงและสึหนุวิลล์ ควรได้รับการสนับสนุนด้านเส้นทางถนน ไฟฟ้า และประปา ส่วนพื้นที่ย่างกุ้งที่ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานหลายปัจจัยที่ต้องการการพัฒนาสำหรับนักลงทุนอีกมาก เช่น เส้นทางถนน ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารไร้สาย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพให้แก่สินค้าได้ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างมาก แต่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนน้อย ได้แก่ ปอยเปตและศรีโสภณ กรุงเทพมหานคร และทวาย โดยพื้นที่เหล่านี้ยังไม่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากทางภาครัฐ

สำหรับพื้นที่อื่น ๆ เช่น บ่อแก้ว อาจยังไม่พร้อมในหลายปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน แต่ปัจจุบันกำลังมีการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ถึง 2 แห่งในพื้นที่ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมนาคราชนครของนักลงทุนไทย และนิคมอุตสาหกรรมต้นผึ้งของนักลงทุนจีน ซึ่งคาดว่าจะต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่บริเวณนี้ไปพร้อมกัน อีกทั้งยังมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 ที่เชื่อมระหว่าง อ.เชียงของ จ.เชียงราย กับเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ซึ่งเปิดใช้เมื่อวันที่ 11 เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2556 แล้วจะสามารถลดระยะเวลาในการเดินทางระหว่างไทยกับจีนตอนใต้ได้มาก ด้วยระยะทางกว่า 300 กิโลเมตรเท่านั้น เพราะไม่ต้องเปลี่ยนถ่ายสินค้าจากรถบรรทุกสู่เรือแพขนานยนต์เพื่อข้ามแม่น้ำโขง ส่วนพื้นที่เมียวดีถึงแม้ว่าจะอยู่ติดกับชายแดนไทยทาง อ.แม่สอด จ.ตาก แต่ระบบสาธารณูปโภคยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร อีกทั้งพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมถึงแม้ว่ารัฐบาลจะจัดสรรพื้นที่รองรับแล้ว แต่อาจต้องใช้เวลาานานกว่าจะพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างสมบูรณ์ จึงเหมาะกับการขนส่งสินค้าไปขายในพื้นที่มากกว่าการเข้าไปลงทุนในพื้นที่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่ที่มีความพร้อมเพื่อจะรองรับอุตสาหกรรมทั้ง 3 กลุ่มนั้นคล้ายกัน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เวียงจันทน์ ทวาย เกะกงและสีหนุวิลล์ ปอยเปตและศรีโสภณ อย่างไรก็ตาม พื้นที่เหล่านี้ยังคงต้องการการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐเพื่อให้มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะรองรับความต้องการของนักลงทุนในอนาคต

7.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน

การศึกษานี้นำมาซึ่งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งนิคมหรือโรงงานอุตสาหกรรม โดยแบ่งแยกเป็นด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านจากการสำรวจ และสอบถามจากนักลงทุนในพื้นที่พบว่า โครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้นต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งส่วนของการให้งบประมาณช่วยเหลือหรือการเข้าไปช่วยเหลือนักลงทุนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนั้น ๆ เลยกก็ตาม ในภาพรวมสามารถสรุปได้ดังนี้

- การร่วมพัฒนาด้านไฟฟ้าและพลังงาน และระบบประปาและสาธารณูปโภคในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเป็นหลัก วิธีการช่วยเหลือนั้นขึ้นกับความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เช่น สร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขายไฟฟ้าให้แก่พื้นที่เหล่านั้น แม้กระทั่งช่วยเหลือการเดินทางสายไฟฟ้า ระบบท่อประปาในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อผลักดันให้นักลงทุนเกิดความสนใจในการออกไปลงทุนนอกประเทศ ซึ่งควรจะมีการศึกษารายพื้นที่และรายกรณีไป
- ด้านชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านควรได้รับการพัฒนาจัดสรรพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน แยกช่องทางการจราจรระหว่างรถท่องเที่ยวและรถบรรทุก เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางข้ามแดน อีกทั้งรัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันระหว่างสอง

ประเทศเพื่อทำพิธีการทางศุลกากรแบบครบวงจร ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบสินค้านำเข้า-ส่งออกได้มาก พร้อมทั้งช่วยยกระดับพิธีด้านศุลกากรของประเทศเพื่อนบ้านให้มีระบบมากขึ้น

- รัฐบาลควรสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างพื้นที่ชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางการค้าและสิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้แก่นักลงทุนทั้ง 2 ประเทศ รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ สำหรับแรงงานชายแดนในพื้นที่ เช่น พื้นที่แม่สอด จ.ตาก-เมียวดี พื้นที่คลองใหญ่ จ.ตราด-เกาะกง เป็นต้น ซึ่งควรจะมีการศึกษารายพื้นที่ในลำดับถัดไป
- รัฐบาลไทยควรมีนโยบายในการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางถนนที่เชื่อมโยงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม หรือจากแหล่งนิคมอุตสาหกรรมไปยังพื้นที่กระจายสินค้า ซึ่งอาจจะทำโดยการช่วยแบบให้เปล่า ให้เงินกู้ยืม หรือวิธีการอื่น ๆ โดยควรพัฒนาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานชั้น 2 เป็นอย่างต่ำ นั่นคือ เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องทางจราจร พร้อมทำเส้นจราจร เส้นแบ่งไหล่ทาง ติดตั้งไฟถนน ติดตั้งป้ายจราจร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจราจรอื่น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และสามารถลดต้นทุนการคมนาคมขนส่งแก่นักลงทุนได้มาก

จากการศึกษาพื้นที่ทั้ง 10 แห่งจาก 3 ประเทศ ได้แก่ พม่า สปป.ลาว และกัมพูชา พบว่าแต่ละประเทศมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่แตกต่างกัน ส่วนมากในเมืองหลวงหรือเมืองเศรษฐกิจจะมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการลงทุนอุตสาหกรรม เช่น เส้นทางถนนมี 2 ช่องทาง แต่สภาพเส้นทางยังไม่ได้มาตรฐาน ด้านระบบไฟฟ้าและประปา อาจมีปัญหาไฟตก น้ำประปาไม่เพียงพอบ้างในบางช่วงเวลา แต่กระทบต่อคุณภาพในการผลิตไม่มากนัก ส่วนระบบสื่อสารไร้สายของทั้งสปป.ลาว และประเทศกัมพูชามีความพร้อมอย่างมาก ยกเว้นพม่าที่ระบบสื่อสารยังเป็นปัญหาใหญ่ในประเทศ รัฐบาลจึงควรให้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่ที่ต่าง ๆ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) ดังตารางที่ 7-1

ตารางที่ 7-1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาลไทยในพื้นที่ศึกษาทั้ง 10 แห่ง

รหัส	พื้นที่	ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	การสนับสนุนจากภาครัฐ
C1	เกาะกง- สีหนุวิลล์	- การคมนาคมตามเส้นทาง R10 จาก จ.เกาะกงไป จ.สีหนุวิลล์ มีทางโค้งชันขึ้นเขาเป็นอุปสรรคต่อรถบรรทุกใหญ่ จึงต้องเสียเวลา และเพิ่มต้นทุนในการเปลี่ยนถ่ายสินค้าเป็นรถบรรทุกเล็กหรือรถกระบะ	- ไทยควรสนับสนุนในการปรับปรุงเส้นทางถนนส่วนนี้ เพื่อรองรับการจราจรสำหรับรถบรรทุกขนาดใหญ่	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
		- ปัญหาเส้นเขตแดนไม่ชัดเจนที่ด่านชายแดนบ้านคลองใหญ่-บ้านจามเยียม จ.เกาะกง ทำให้ถนนช่วงนี้ขาดการพัฒนาและเป็นหลุมบ่อ มีระยะทางประมาณ 100 เมตร	- รัฐบาลไทยควรพิจารณาสนับสนุนกัมพูชาเพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้ โดยไม่ต้องรอการเจรจาหมุดปักปันเขตแดนและ/หรือพิจารณาเส้นเขตแดนที่ชัดเจนระหว่างไทยและกัมพูชา	- ควรสนับสนุนให้เสร็จโดยเร็ว (เร่งด่วน)
C2	ปอยเปต- ศรีโสภณ	- ด่านชายแดนอรัญประเทศ-ปอยเปต ยังมีปัญหาการจราจรที่มีปริมาณมาก อีกทั้งการเปิด-ปิดด่านชายแดนของทั้ง 2 ประเทศไม่พร้อมกัน จึงทำให้การคมนาคมขนส่งรถบรรทุกฝั่งไทยติดขัดมากในบางช่วงเวลา	- เปิดด่านชายแดนใหม่ที่ด่านหนองเยียน อ.อรัญประเทศ โดยสร้างจุดตรวจร่วม (SSI) - เจรจาช้อตกลางช่วงเวลาทำการด่านทั้ง 2 ประเทศให้พร้อมกัน - จัดสรรพื้นที่เปลี่ยนถ่ายสินค้าแก่รถบรรทุกในบริเวณด่านชายแดน - กำหนดให้รถบรรทุกสินค้าผ่านด่านใหม่เพื่อลดการจราจรติดขัด	- ควรสนับสนุนให้เสร็จโดยเร็ว (เร่งด่วน)
		- เชื่อมโยงเส้นทางระหว่างสถานีรถไฟปอยเปต กับสถานีรถไฟอรัญประเทศ ตามแผนเส้นทางรถไฟสายอาเซียนจากจินตอนใต้-สิงคโปร์	- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนเพื่อพัฒนาเส้นทางรถไฟส่วนของไทย และให้เชื่อมโยงกับฝั่งกัมพูชาได้	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
C3	กรุง พนมเปญ	- การเดินทางคมนาคมทางถนนแออัด และไม่มีมาตรฐาน เช่น เส้นทางนาง ไหล่ทางไม่มี ถนนเป็นหลุมบ่อ ควรได้รับการพัฒนาเพื่อความปลอดภัย	- รัฐบาลกัมพูชากำลังมีแผนปรับปรุงเส้นทางพร้อมขยายเป็น 4 ช่องทางจราจรแล้ว ทั้งนี้รัฐบาลไทยอาจสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางที่เชื่อมโยงจากนิคมฯ ไปยังแหล่งกระจายสินค้า	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา

M1	ทวาย	- ปัญหาแผนการก่อสร้างที่ยังไม่ชัดเจนของรัฐบาลพม่า รัฐบาลไทย รัฐบาล/เอกชน ญี่ปุ่น และบริษัทอิตาเลียนไทย นำไปสู่ความล่าช้าของโครงการ	- รัฐบาลไทยควรเจรจากับรัฐบาลพม่าให้ชัดเจนเกี่ยวกับแผนการก่อสร้างโครงการทวายระยะที่ 1 และให้ความร่วมมือเจรจาข้อตกลงกับรัฐบาลพม่าในแผนการก่อสร้างระยะต่อไป เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วงได้ตามแผน	- ควรสนับสนุนให้เสร็จโดยเร็ว (เร่งด่วน)
M2	ย่างกุ้ง	- ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า และประปา ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักลงทุน	- รัฐบาลไทยควรร่วมมือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น สนับสนุนการสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขยายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
		- พัฒนาเส้นทางถนนให้มีมาตรฐาน เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจรไปยังแหล่งกระจายสินค้า	- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลพม่า	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
M3	เมียวดี	- พัฒนาเส้นทางถนนให้มีมาตรฐาน เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร เชื่อมตั้งแต่ชายแดนไทยไปยังเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี ต่อไปถึงย่างกุ้ง	- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนในการพัฒนาถนนจากชายแดนไทยเข้าไปยังพื้นที่เมืองเมียวดี และในขั้นต่อไปอาจจะสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางจากเมียวดีไปยังย่างกุ้ง	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
		- ปัญหาสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 1 ไม่สามารถให้รถบรรทุกสินค้านำเข้า-ส่งออกสินค้าได้ทุกวัน ต้องสลับวันคู่-วันคี่ อีกทั้งยังรับน้ำหนักได้ไม่เกิน 25 ตันด้วย	- รัฐบาลควรสนับสนุนพม่า เพื่อปรับปรุงสะพานมิตรภาพแห่งที่ 1 เป็น 2 ช่องจราจร และเพิ่มอัตราการรับน้ำหนักสะพานเป็น 53 ตัน ตลอดจนก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 2 ที่บ้านวังตะเคียน ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด ไปยังบ้านปุเยในพม่า	- ควรสนับสนุนให้เสร็จโดยเร็ว (เร่งด่วน)
		- ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า และประปา ที่ไม่เพียงพอต่อการลงทุนอุตสาหกรรม	- รัฐบาลไทยควรร่วมมือกับพม่าเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น สร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขยายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา

L1	เวียงจันทน์	- ขยายเส้นทางรถไฟไปยังชายแดนประเทศเวียดนามจากเดิมสุดเพียงแค่สถานีท่านาแล้ง ในเวียงจันทน์	- รัฐบาลไทยควรสนับสนุนรัฐบาลสปป.ลาว สำหรับเส้นทางรถไฟในบริเวณใกล้กับชายแดนไทย	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
L2	สะหวันนะเขต	- อุปสรรคการเดินทางคมนาคมทางถนนของเส้นทาง R13 และ R9 บางช่วงไม่มีมาตรฐาน เช่น เส้นถนนจางไหลทางไม่มี ถนนเป็นหลุมบ่อ	- รัฐบาลสปป.ลาวกำลังมีแผนการดำเนินการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมในปัจจุบัน ให้เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องทางเป็นอย่างต่ำ ทั้งนี้ รัฐบาลไทยอาจช่วยเหลือสปป.ลาว เพื่อปรับปรุงเส้นทางให้มีมาตรฐานตลอดทาง	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
L3	บ่อแก้ว	- ปัญหาความไม่พอเพียงของไฟฟ้าและประปาในพื้นที่ ทั้งความต้องการของชาวบ้าน นิคมอุตสาหกรรม หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่	- รัฐบาลไทยควรร่วมมือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น สร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขยายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
		- ปัญหาเส้นทาง R3A ในส่วนของสปป.ลาวยังไม่มีมาตรฐานเป็นอุปสรรคในการขนส่งสินค้าจากไทยไปยังประเทศจีนตอนใต้	- รัฐบาลสปป.ลาวกำลังมีแผนการดำเนินการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมบางส่วน ทั้งนี้ รัฐบาลไทยอาจสนับสนุนลาวเพื่อปรับปรุงเส้นทางให้มีมาตรฐานตลอดทาง	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา
L4	ปากเซ	- ปัญหาไฟฟ้าและประปาที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานในพื้นที่รอบนอกของเมืองปากเซ	- รัฐบาลลาวมีแผนกระจายไฟฟ้าแรงสูงให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ปากเซ ทั้งนี้รัฐบาลไทยควรร่วมมือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น สร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขยายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น	- ควรผลักดันให้เกิดการพัฒนา

ข้อเสนอแนะนโยบายภาครัฐในการพัฒนาการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความต้องการของนักลงทุนไทย พบความต้องการเรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปน้อย ดังนี้

1. นักลงทุนมีความต้องการให้มีนโยบายคุ้มครองจากภาครัฐในการออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การประสานงานระหว่างภาครัฐ (G2G) เพื่อเจรจาด้านกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับเอกชนในขั้นตอนการศึกษาวางแผนเพื่อลงทุนในต่างประเทศ เป็นต้น
2. รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ข้อมูลทั้งในไทยและในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีการสนับสนุนให้นักลงทุนออกไปลงทุน เพื่อบริการข้อมูล คำปรึกษา และแนะนำการลงทุนที่มีประสิทธิภาพแก่นักลงทุนไทย โดยปัจจุบันมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในประเทศไทยคอยบริการข้อมูลแก่นักลงทุนก่อนลงทุนจริง
3. รัฐบาลไทยควรสนับสนุนในด้านเงินกู้เพื่อการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อ SME ขนาดกลาง และขนาดย่อม ที่มีเงินลงทุนจำนวนไม่มากนัก และต้องการขยายกิจการ ลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน หรือต้องการสิทธิพิเศษทางภาษีมีโอกาสออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในพื้นที่พบว่า ภาครัฐควรอนุญาตให้พื้นที่สามารถจัดทำนโยบายบางส่วนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ชายแดนและกิจกรรมการค้าที่อาจจะแตกต่างกันไป เช่น เวลาทำการเปิด-ปิดด่านชายแดนที่ไม่พร้อมกับประเทศเพื่อนบ้าน ยกเว้นกฎระเบียบบางอย่างในพื้นที่

7.3 แนวทางการวิจัยขั้นต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการตัดสินใจเลือกพื้นที่การลงทุนของนักลงทุน แต่มีพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจไปลงทุนบางแห่งยังไม่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเท่าที่ควร อาจมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดความสนใจของนักลงทุนเช่น ขนาดตลาดแรงงาน ค่าจ้างแรงงาน ต้นทุนวัตถุดิบ สิทธิทางภาษี การสนับสนุนของบริษัทแม่ เป็นต้น จึงทำให้นักลงทุนต้องการไปลงทุนในพื้นที่นั้นๆ แม้ว่าจะยังไม่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานก็ตาม ทั้งนี้ ยังมีพื้นที่นอกเหนือจากกลุ่มพื้นที่ศึกษาทั้ง 10 แห่งที่นักลงทุนให้ความสนใจ หรือมีนักลงทุนจำนวนหนึ่งได้เข้าไปลงทุนแล้ว เช่น มะริด มั่นทะเลย์ เมาะละหม่ง เสียมเรียบ รวมถึงประเทศเวียดนามซึ่งกำลังเป็นประเทศที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนหลายภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญในการศึกษาความต้องการของอุตสาหกรรมใช้แรงงานอื่น ๆ ที่นิยมออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการของนักลงทุนจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

งานวิจัยนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาเกี่ยวกับการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านของนักลงทุนไทยโดยวิเคราะห์เฉพาะส่วนโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจไปลงทุนของนักลงทุนไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ยังมีอีกมาก ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน กฎระเบียบในการประกอบการ สิทธิประโยชน์ทางภาษี ทรัพยากรธรรมชาติ ตลาดสินค้า ฯลฯ ในการศึกษาขั้นต่อไป หากมีการบูรณาการปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันกับโครงสร้างพื้นฐาน ก็น่าจะมีประโยชน์ต่อนักลงทุนไทยได้อย่างสมบูรณ์ขึ้น ตัวอย่างงานวิจัยที่ควรทำในลำดับถัดไป มีดังนี้

- การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจาก 10 พื้นที่ในรายงานฉบับนี้ได้แก่ มะริด มั่นทนะเลย์ เมาะละหม่ง เสียมเรียบ โฮจิมินห์ ฮานอย ดานัง ฯลฯ
- การศึกษาความต้องการโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยว กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ ธุรกิจบริการอื่น ๆ
- การวิเคราะห์แนวทางการร่วมทุนหรือประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานรายพื้นที่ ได้แก่ การสร้างโรงไฟฟ้า การสร้างระบบน้ำประปา การสร้างทางด่วน ซึ่งจะต้องมีการศึกษาถึงความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ความคุ้มทุน และรูปแบบทางธุรกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อทั้งนักลงทุนไทยและรัฐบาลท้องถิ่น
- การจัดทำดัชนีความเหมาะสมของการประกอบอุตสาหกรรมรายพื้นที่ ซึ่งจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐาน อันได้แก่ ค่าจ้างแรงงานและทรัพยากร แรงงาน อัตราภาษี กฎระเบียบที่เอื้อต่อการเข้าไปลงทุน วัตถุประสงค์และตลาดในพื้นที่ และอาจจะทำดัชนีรวมในทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ให้นักลงทุนได้เห็นภาพอย่างสมบูรณ์